

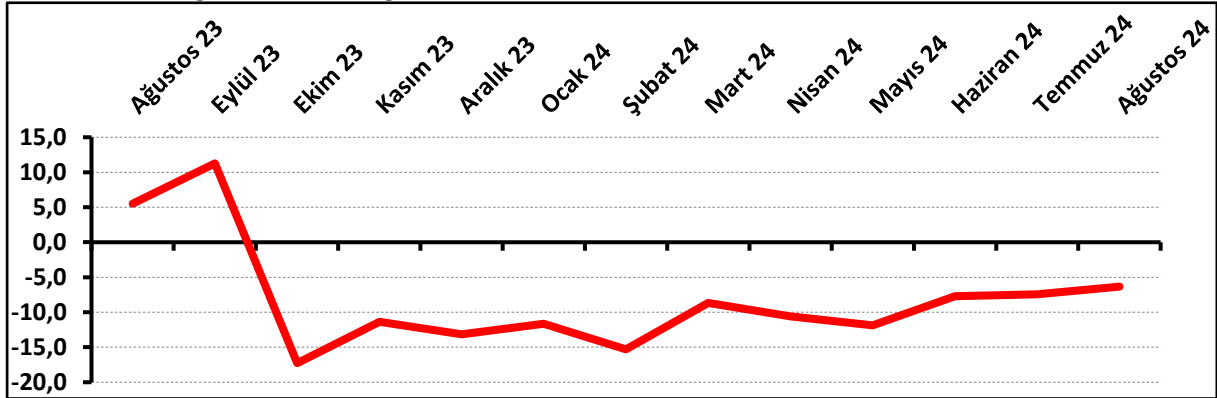
Ağustos 2024 | Sayı: 176

**PERAKENDE GÜVENİ BİR ÖNCEKİ AYA KIYASLA İYİLEŞME KAYDETSE DE
HALEN NEGATİFTE**

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Ağustos ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 11,8 puanlık azalış, bir önceki aya göre ise 1,1 puanlık artışla -6,3 puan değerini aldı ve perakende güveni ağustos ayında da negatif seyrini korudu. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Ağustos 2024'te yüzde 56'dan yüzde 56,7'ye yükselirken önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 35'ten yüzde 32,2'ye geriledi. Ayrıca, önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı yüzde 69,6 oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Ağustos ayı perakende güveni en fazla Güneydoğu Anadolu'da yükseldi. Buna karşılık, Akdeniz ve Ege bölgelerindeki değişim Ağustos ayında azalış yönünde oldu.

Perakende güveni geçen yıla kıyasla azalırken geçen aya kıyasla arttı

TEPE değeri, -6,3 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 11,8 puan azalırken geçen aya göre 1,1 puan arttı. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 aya ilişkin satış beklentisine yönelik değerlendirmelerdeki iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 0,1 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Ağustos 2023 – Ağustos 2024)¹**Tablo-1. TEPE, Aylık Seri**

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-12,6	-9,3	-13,0	-22,6	-15,6	-19,6	-5,3	-5,9	-4,0	7,1	-0,7	-9,2
2023	-9,7	-3,7	-8,8	-3,2	-9,4	-10,3	-16,2	5,5	11,3	-17,3	-11,4	-13,2
2024	-11,6	-15,3	-8,7	-10,6	-11,9	-7,7	-7,4	-6,3				

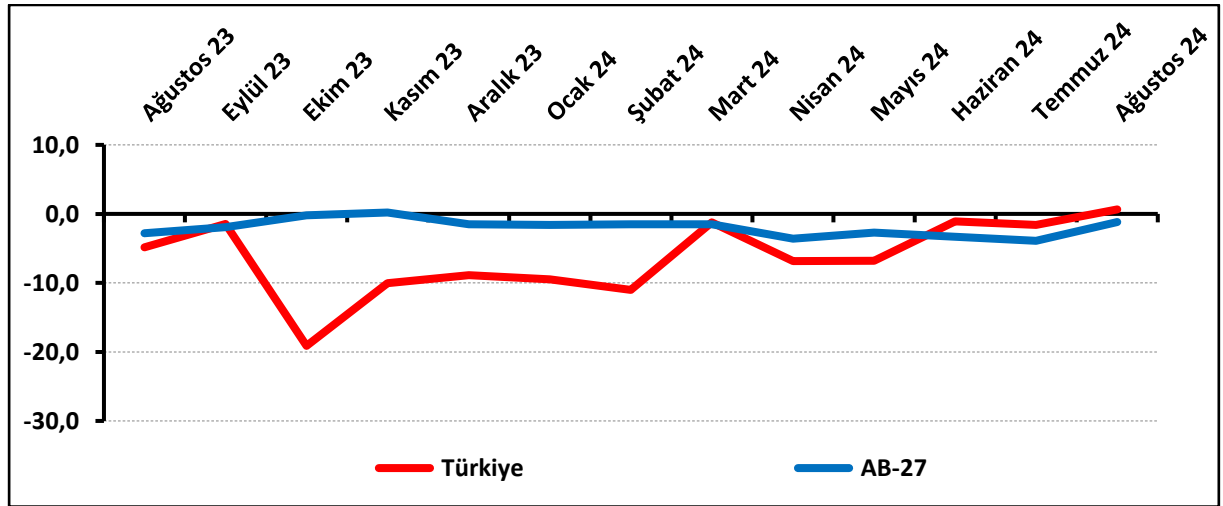
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ağustos 2024'te 0,6 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 2,2 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 5,4 puan arttı.

Ağustos 2024'te TEPE anketi katılımcılarından önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 35'ten 32,2'ye gerilerken işlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 27,3'ten yüzde 39,8'e yükseldi. Katılımcıların yüzde 28'i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İyileşme beklentilerinde mevsimsel etkiler, kötüleşme beklentilerinde enflasyon, alım gücünün düşmesi ve talebin daralması gibi gerekçelendirmeler öne çıktı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Ağustos 2023 – Ağustos 2024)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

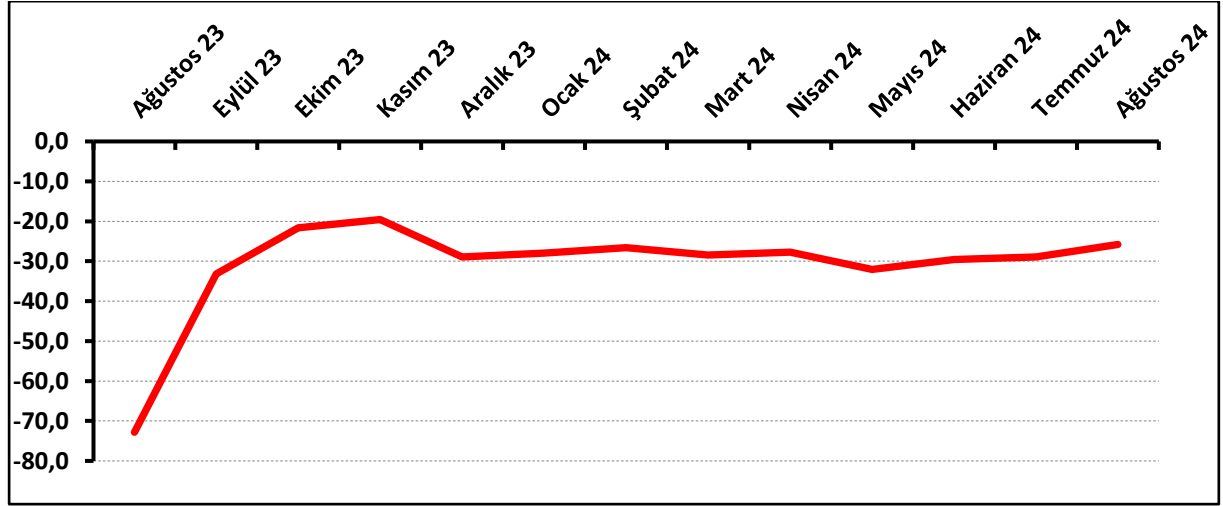
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-13,6	-9,2	-7,5	-12,5	-7,0	-9,1	3,8	-3,0	1,2	13,1	4,8	4,6
2023	-7,6	7,7	-5,5	5,1	-1,1	-1,6	-13,4	-4,8	-1,4	-19,1	-10,0	-8,9
2024	-9,5	-11,0	-1,2	-6,8	-6,8	-1,1	-1,6	0,6				

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler iyimser

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Ağustos 2024'te -25,8 puan değerini alarak Temmuz 2024'e göre 3,1 puan, Ağustos 2023'e göre 47,0 puan arttı.

Ağustos 2024'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 23,8'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 51 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 25,2 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Ağustos 2023 – Ağustos 2024)

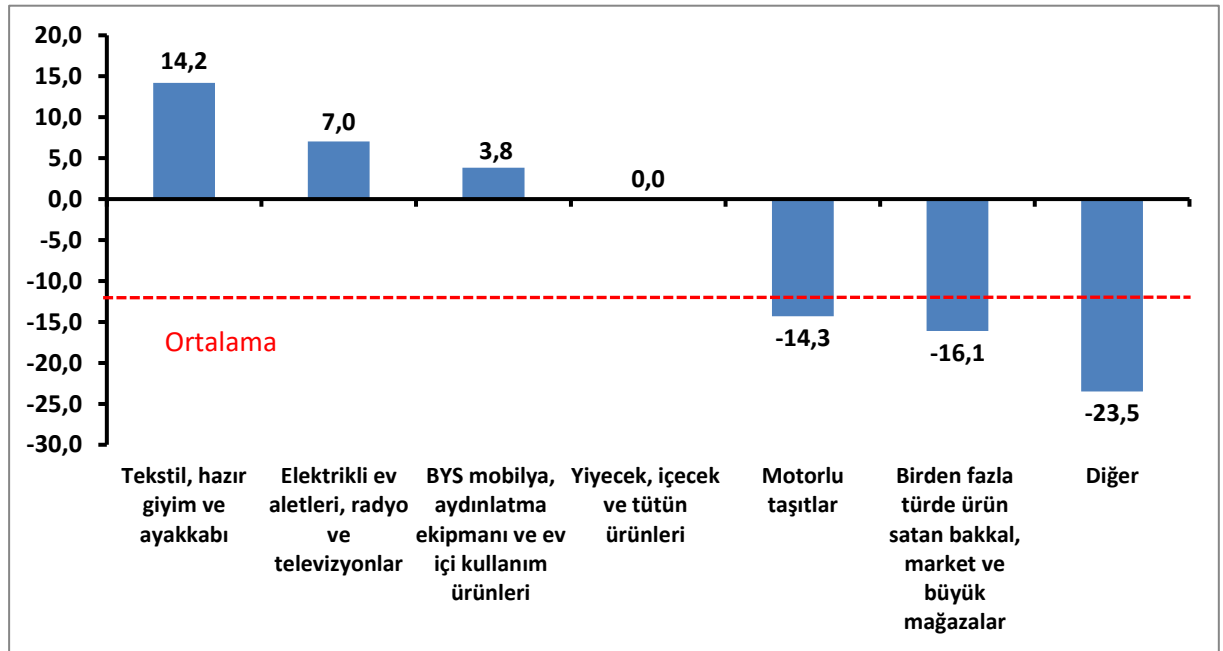
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-54,7	-64,9	-61,4	-65,7	-59,5	-70,3	-25,6	-27,5	-40,5	-53,4	-5,8	-65,9
2023	-42,5	-2,5	-37,2	-30,4	-51,1	-59,1	-59,9	-72,8	-33,1	-21,7	-19,6	-29,0
2024	-27,9	-26,6	-28,4	-27,8	-32,1	-29,5	-28,9	-25,8				

Perakende güveni en fazla “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Ağustos 2024’te, geçen yılın aynı dönemine göre “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, “motorlu taşıtlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörleri ise ortalamanın altında değer aldı.

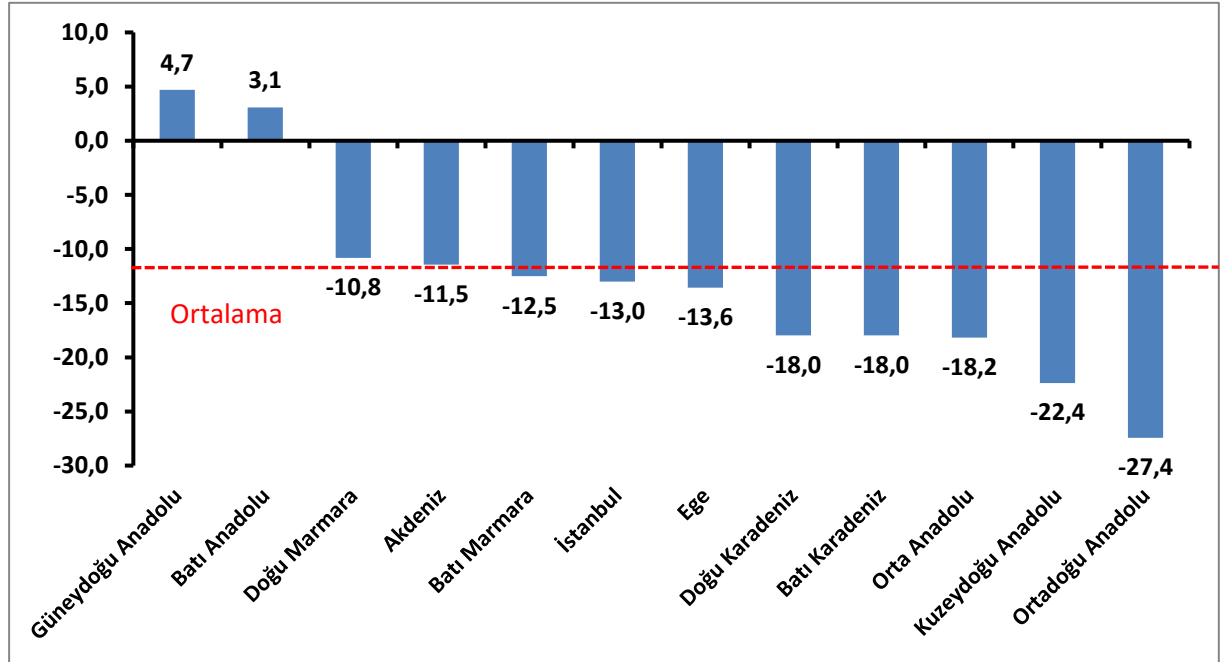
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Ağustos 2024’te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en fazla Güneydoğu Anadolu'da yükseldi

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Ağustos 2024'te Güneydoğu Anadolu, Batı Anadolu, Doğu Marmara ve Akdeniz bölgelerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken Batı Marmara, İstanbul, Ege, Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Orta Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu ve Ortadoğu Anadolu bölgelerinde ise ortalamanın altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Ağustos 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendecilerin satış ve istihdam beklentileri arttı

TEPE anketine soru bazında ve alt endekslerin denge değerleri olarak bakıldığında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi değerlendirmelerinde ve geçen yılın aynı dönemine göre işlerin durumu karşılaştırmalarında endekslerin yüksek oranlı negatif değerler alması dikkat çekmektedir. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise geçen yılın aynı ayına göre gerilese de yüksek seviyede gerçekleşmiştir. Eğilimler incelendiğinde ise, Ağustos 2024'te "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" ve "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Ağustos 2023'e kıyasla iyileşirken satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı ise geriledi. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise, tüm değerlendirme ve beklentiler Temmuz 2024'e kıyasla olumlu yönde değişirken "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 08/2023	Endeks 07/2024	Endeks 08/2024	Bir önceki aya göre değişim 08/2024	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 08/2024
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	13,1	-38,7	-37,9	0,8	-51,0
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	8,3	18,1	18,2	0,1	9,9
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	14,7	-14,4	-6,1	8,3	-20,8
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,8	-1,6	0,6	2,2	5,4
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,3	-0,3	7,0	7,3	11,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	96,8	59,7	62,7	3,0	-34,1
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-72,8	-28,9	-25,8	3,1	47,0
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	1,1	3,4	6,9	3,5	5,8

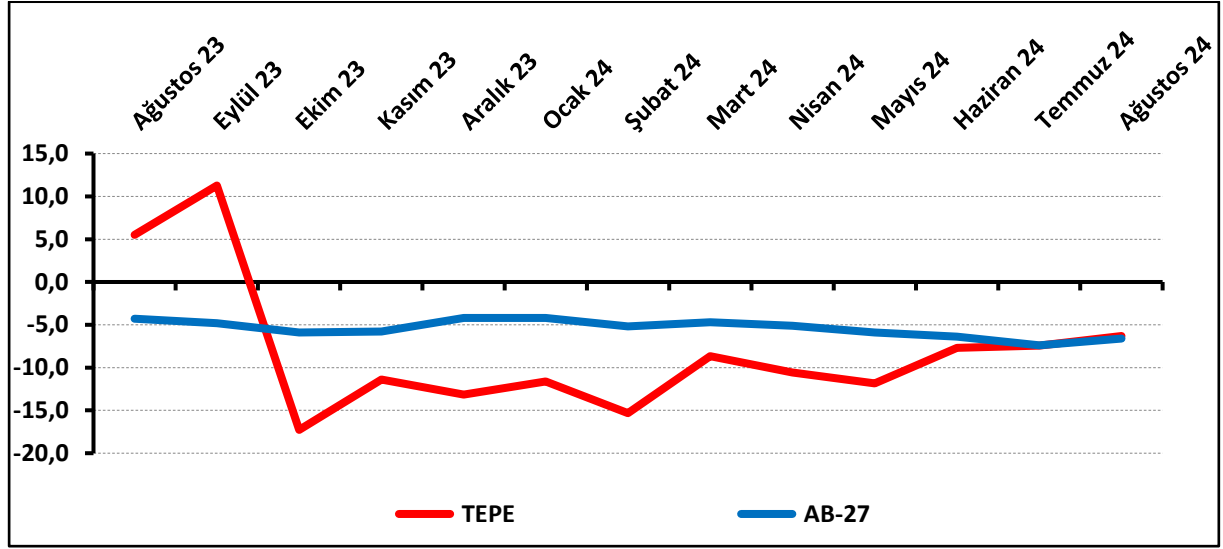
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen yıla kıyasla azaldı

Mart 2022'den bu yana olumsuz görünüm gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Ağustos 2024'te de -6,6 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 0,8 puan artış, geçen yılın aynı dönemine göre ise 2,3 puan düşüş yönünde oldu. Öte yandan TEPE, Ağustos ve Eylül ayları dışında son 12 ayda negatif değerler aldı.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ağustos 2023 – Ağustos 2024)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	4,1	5,4	-2,2	-4,0	-3,1	-3,5	-5,5	-5,1	-6,9	-5,8	-5,6	-3,1
2023	-1,4	-0,9	-1,8	-1,2	-4,6	-5,0	-3,4	-4,3	-4,8	-5,9	-5,8	-4,2
2024	-4,2	-5,2	-4,7	-5,1	-5,9	-6,4	-7,4	-6,6				

Ağustos 2024'te perakende güveni yıllık değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının altında değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, Ağustos ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke İsveç oldu. İsveç'i Danimarka ve Çek Cumhuriyeti takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de -2,3 puan, Euro Bölgesi'nde ise -3,6 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Slovenya'da yaşandı; bölge ortalamalarındaki değişim ise AB-27'de 0,8 puan, Euro Bölgesi'nde 1,0 puan oldu. Türkiye'nin perakende güveni yıllık değişiminde AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Ağustos 2023 ve Temmuz 2024'e göre)

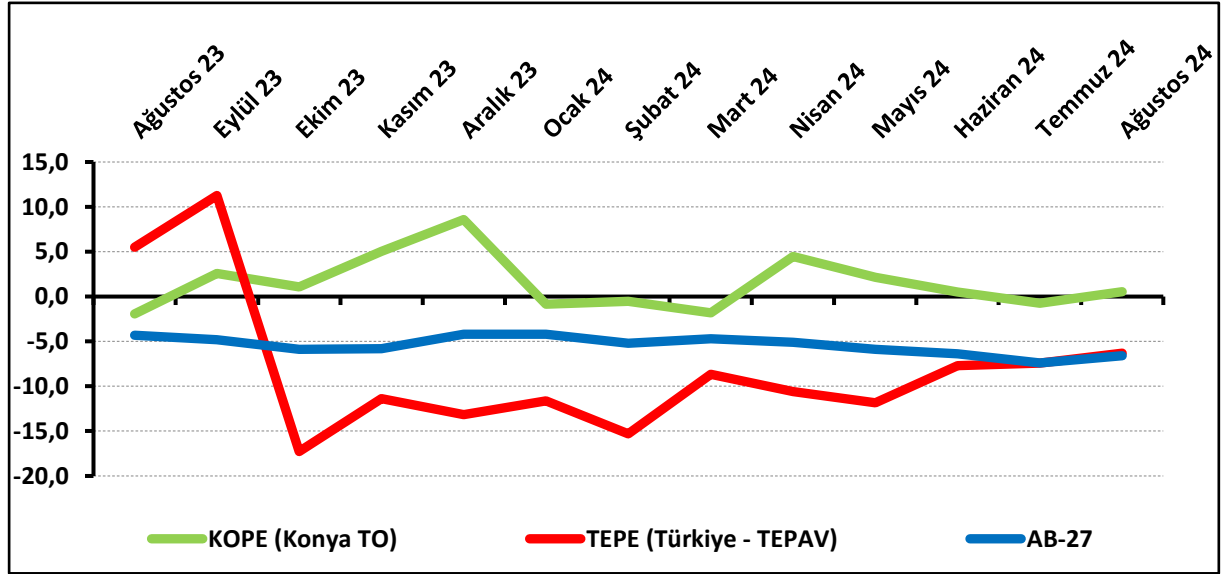
Ülkeler	Ağustos 2023'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Temmuz 2024'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
İsveç	14,6	-2,2
Danimarka	7,2	-0,1
Çek Cumhuriyeti	6,7	4,3
Avusturya	5,4	2,6
Macaristan	4,7	2,3
Slovakya	4,7	2,2
İspanya	4,0	4,0
Polonya	3,0	1,0
Arnavutluk	1,6	6,1
Litvanya	0,9	0,4
Sırbistan	0,3	0,9
Makedonya Cumhuriyeti	0,0	-1,7
Romanya	-0,2	-3,5
Letonya	-0,5	2,2
Yunanistan	-1,2	5,5
Almanya	-2,1	2,1
AB-27	-2,3	0,8
Euro Bölgesi-19	-3,6	1,0
İtalya	-3,7	-0,2
Slovenya	-3,9	12,4
Portekiz	-4,0	-1,3
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-5,1	-2,6
Hollanda	-5,3	-0,6
Bulgaristan	-6,1	-4,2
Karadağ	-7,3	-6,8
Hırvatistan	-7,6	-0,9
Fransa	-8,1	0,7
Belçika	-10,4	-3,8
Türkiye	-11,8	1,1
Estonya	-14,2	-3,7
Finlandiya	-18,7	-7,5
Malta	-29,3	-3,4

*Sıralama Ağustos 2023 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Ağustos 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre 2,4 puan, bir önceki aya göre 1,2 puan artarak 0,5 puan değerini aldı. KOPE, Ağustos ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ağustos 2023 – Ağustos 2024)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	11,4	2,7	3,4	8,6	8,6	3,1	6,7	7,9	10,4	12,6	5,9	6,4
2023	1,9	11,6	11,5	12,3	13,3	8,5	-1,2	-1,9	2,6	1,1	5,0	8,6
2024	-0,8	-0,5	-1,8	4,5	2,2	0,5	-0,7	0,5				